

ภัยพิบัติ (Disaster)

เอกสาร

ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับภัยและการป้องกันภัย

แก่ประชาชน

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง
อำเภอชัยบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทรศัพท์ 077 480 100

โทรสาร 077 480 100

www. Thrithong.go.th

บ้านเรือนต้นไม้ และสิ่งปลูกสร้างได้ สำหรับในประเทศไทยมักจะเกิด
กระแสน้ำวน ไกล่พื้นดินเป็นส่วนใหญ่ต่อเนื่องซึ่งไปจนถึงได้
พื้นฐานแนว และจะเกิดขึ้นนาน ๆ ครั้ง โดยจะเกิดขึ้นในพื้นที่แคบ ๆ
และมีช่วงระยะเวลาสั้น ๆ จึงทำให้เกิดความเสียหายได้ในบางพื้นที่

3. ภัยธรรมชาติด้านไฟ

ไฟป่า (Wildfire) หมายถึง ภัยธรรมชาติซึ่งเกิดจากมนุษย์เป็น
ส่วนมาก ได้แก่ การเผาหอยของป่า เผาทำไร่เลื่อนลอย เผากำจัดวัชพืช
ส่วนน้อยที่เกิดจากการเสียดสีของต้นไม้แห้ง ผลกระทบจากไฟฟ้าทำ
ให้เกิดเพลิงไหม้จากอาคารขึ้น ผงฝุ่น ควันไฟกระจายในอากาศทั่วไป
ไม่สามารถลอยขึ้นเบื้องบนได้ มองเห็นไม่ชัดเจน สุขภาพเสื่อม พืชผล
การเกษตรด้วยคุณภาพ แหล่งทรัพยากรลดลง (environnet , กรม

ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

4. ภัยธรรมชาติด้านดิน

4.1 แผ่นดินไหว (Earthquakes) หมายถึง การสั่นสะเทือนของ
พื้นดินอันเกิดขึ้นได้ทั้งจากการกระทำของธรรมชาติและ มนุษย์ ส่วนที่
เกิดจากธรรมชาติ ได้แก่ การเคลื่อนตัวของเปลือกโลกโดยฉับพลัน
ตามแนวขอบของแผ่นเปลือกโลก หรือตามแนวรอยเลื่อน การระเบิด
ของภูเขาไฟ การยุบตัวของโพรงใต้ดิน แผ่นดินถล่ม อุกาบาตขนาด
ใหญ่ตก เป็นต้น ส่วนที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม เช่น การระเบิดต่างๆ การทำเหมือง สร้างอ่างเก็บน้ำใต้อ่าว
เลื่อน การทำงานของเครื่องจักรกล การจราจร เป็นต้น (กรม
อุตุนิยมวิทยา)

4.2 แผ่นดินถล่ม (land slides) เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของ
การสไลด์หรือเคลื่อนตัวของดินหรือหิน ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบริเวณพื้นที่ที่เป็น
เนินสูงหรือภูเขาที่มีความลาดชันมาก เนื่องจากขาดความสมดุลใน
การทรงตัวบริเวณดังกล่าว ทำให้เกิดการปรับตัวของพื้นดินต่อแรง
ดึงดูดของโลกและเกิดการเคลื่อนตัวของ องค์ประกอบธรณีวิทยา
บริเวณนั้นจากที่สูงสู่ที่ต่ำ แผ่นดินถล่มมักเกิดในกรณีที่มีฝนตกหนัก
มากบริเวณภูเขาและภูเขาอันเนื่องมา ไร่นาเกิดการล้มตัว จนทำให้เกิด
การพังทลาย (environnet , กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)

ภัยพิบัติ (Disaster) หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นแก่สาธารณชน สิ่งก่อสร้าง กิจทางราชการ ทรัพย์สิน หรือเกิดความเสียหายแก่ ใต้ อัดศึภัย วาตภัย อุทกภัย สึนามิ ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันเป็น อยู่ใกล้ชายฝั่งทะเล (กรมอุทกศาสตร์) 3) น้ำล้นตลิ่ง (river flood) เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำจำนวนมากที่เกิด สาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือผู้กระทำให้เกิดขึ้น ซึ่ง จากฝนหนักต่อเนื่อง ที่ไหลลงสู่ลำน้ำ หรือแม่น้ำมีปริมาณมาก จน ก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ ระบบขนส่งคมนาคมต่าง ๆ หรือออกสู่ปากน้ำไม่ทันทำให้เกิดสภาวะน้ำ ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ (พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ล้นตลิ่งเข้าท่วมเรือสวน ร่มน้ำ และบ้านเรือนตามสองฝั่งน้ำจนได้รับ พ. ศ. 2522) ซึ่งภัยธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของภัยพิบัติ

ภัยธรรมชาติ (Natural Disaster) หมายถึง ภัยอันตราย

ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และมีผลกระทบต่อบริวิติ ความเป็นอย่าง
ของมนุษย์ (environnet , กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม) สามารถ
แบ่งภัยธรรมชาติออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ภัยธรรมชาติด้านน้ำ

1.1 อุทกภัย (Flood) หมายถึง อันตรายจากน้ำท่วม อันเกิดจากระดับน้ำในทะเลมหาสมุทร หรือแม่น้ำสูงมาก จนท่วมทันล้นฝั่งและตลิ่งไหลท่วมบ้านเรือน ด้วยความรุนแรงของกระแสน้ำ ที่ความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รูปแบบของอุทกภัยจากธรรมชาติ (types of natural flood) สามารถสรุปแบบของอุทกภัยจากธรรมชาติได้ 4 ชนิด คือ

1) น้ำป่าไหลหลาก หรือ น้ำท่วมฉับพลัน (flash flood) มักจะเกิดขึ้นในที่ราบต่ำหรือที่ราบลุ่มบริเวณใกล้ภูเขาต้นน้ำ เกิดขึ้นเมื่อจากฝนตกหนักเหนือเขาต่อเนื่องเป็นเวลานาน ทำให้จำนวนน้ำสะสมมีปริมาณมากจนพื้นดิน และต้นไม้ดูดซับไม่ไหวไหลบ่าลงสู่ที่ราบต่ำเบื้องล่างอย่างรวดเร็ว มีอำนาจทำลายล้างรุนแรงระดับหนึ่ง ทำให้ชาวบ้านเรือนพังทลายเสียหาย และอาจทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ (กรมอุตุนิยมวิทยา)

2) น้ำท่วมขัง (drainage flood) เป็นลักษณะของอุทกภัยที่เกิดขึ้นจากปริมาณน้ำสะสมจำนวนมาก ที่ไหลไปในแนวระนาบ จากที่สูงไปยังที่ต่ำเข้าท่วมอาคารบ้านเรือน เรือกสวนไร่นาได้รับความเสียหายหรือเป็นสภาพน้ำท่วมขัง ในเขตเมืองใหญ่ที่เกิดจากฝนตกหนักนั้นต่อเนื่องเป็นเวลานาน มีสาเหตุมาจากระบบการระบายน้ำไม่เพียงพอ

3) สถานะความแห้งแล้งทางการเกษตร (Agricultural drought) เป็นสภาวะที่เกิดการขาดน้ำสำหรับการเกษตรอื่นเนื่องมาจากการลดลงของปริมาณฝน ระดับน้ำใต้ดิน^{๒๕} ความชื้นในดินลดลง จนพืชไม่สามารถดึงน้ำมาใช้ได้^{๒๖}

2. ภัยธรรมชาติด้านลม

วาทภัย (Storms) หมายถึง ภัยที่เกิดขึ้นจากพายุลมแรง จนทำให้
เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือน ต้นไม้ และสิ่งก่อสร้าง สำหรับ
ในประเทศไทยภัยหรือพายุลมแรงมีสาเหตุมาจากปรากฏการณ์
ทางธรรมชาติ (กรมอุตุนิยมวิทยา) คือ

1) พายุหมุนเขตร้อน (Tropical cyclone) ได้แก่ ดีเปรสชั่น พายุโซนร้อน พายุไต้ฝุ่น

2) พายุฤดูร้อน ส่วนมากจะเกิดขึ้นระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยจะเกิดในพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนภาคกลาง และภาคตะวันออก จะมีการเกิดน้อยครั้งกว่า สำหรับภาคใต้ก็สามารถเกิดได้แต่ไม่บ่อยนัก โดยพายุฤดูร้อนจะเกิดในช่วงที่มีลักษณะอากาศร้อนอบอ้าวติดต่อกันหลายวัน แล้วมีกระแสอากาศเย็นจากความกดอากาศสูงในประเทศจีนพัดมาปะทะกัน ทำให้เกิดฝนฟ้าคะนองมีพายุ ลมแรง และอาจมีลูกเห็บตกได้จะทำความเสียหายในบริเวณที่เมฆกว้าง นัก ประมาณ 20-30 ตารางกิโลเมตร

3) ลมจาง (เทอร์นาโด) เป็นพายุหมุนรุนแรงขนาดเล็กที่เกิดจากการหมุนเวียน ของลมภายใต้เมฆก่อตัวในทางตั้ง หรือเมฆพายุฝนฟ้าคะนอง (เมฆคิวโมลิมบัส) ที่มีฐานเมฆต่ำ ดูคล้ายกับวงหรือปล่องที่ปรุ่งมา ถ้าถึงพื้นดินก็จะทำความเสียหายแก่

วางแผนต่าง ๆ โดยการศึกษาแหล่งแรงดึงดูด 3 ลักษณะ คือ

- 1) สภาวะอากาศแห้งแล้ง (Metreological drought) มีลักษณะสำคัญคือ เป็นสภาวะที่มีการระเหยของน้ำเกินจำนวนที่^๑ได้รับ กล่าวคือมีการระเหยจาก^๒เือน้ำของดินและพืชพรรณมากกว่า ปริมาณน้ำ^๓ในรายปี
- 2) สภาวะการขาดน้ำ (Hydrological drought) มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่เกิดจากการมีฝนตกน้อยเฉลี่ยต่ำกว่าปกติเป็นเวลา นานต่อเนื่องกัน